

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.04.1999, sp. zn. 2 Cdon 1301/97, ECLI:CZ:NS:1999:2.CDON.1301.1997.1

Číslo: 23/2000

Právní věta: Je-li obecný zmocněnec zřejmě nezpůsobilý k řádnému zastupování nebo vystupuje-li v různých věcech opětovně, soud usnesením vysloví nepřípustnost zastoupení; dokud takové usnesení není v právní moci, jsou procesní úkony, jež tento zmocněnec učiní jako zástupce účastníka, účinné.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.04.1999

Spisová značka: 2 Cdon 1301/97

Číslo rozhodnutí: 23

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Řízení před soudem

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Napadeným usnesením K r a j s k ý s o u d v Brně rozhodl, že se odmítá odvolání komerčního právníka JUDr. O. K. proti rozsudku ze dne 7. února 1995, kterým O k r e s n í s o u d Brno - venkov zamítl návrh na určení, že žalobci jsou bezpodílovými spoluvlastníky ve výroku specifikovaných nemovitostí. Odvolací soud dospěl k závěru, že zastoupení žalobců JUDr. K., založené plnou mocí ze dne 8. října 1991, není platné. Na to, že předmětem sporu není věc, kterou by bylo možno podřadit ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 209/1990 Sb., o komerčních právnících, jakož i na potřebu zmocnit k zastupování některého z advokátů, případně obecného zmocněnce, ne však komerčního právníka, byli žalobci upozorněni přípisem, který spolu s rozsudkem soudu prvního stupně převzali dne 7. července 1995, uvádí se dále v usnesení. Žalobci, ač poučení o neplatnosti smlouvy o plné moci udělené komerčnímu právníku JUDr. K., rozsudek doručeny jim 7. července 1995 odvoláním v zákonné lhůtě (do 24. července 1995) nenapadli; vzhledem k poučení, kterého se jim dostalo, tedy bylo odvolání podané JUDr. K. považováno za podané osobou neoprávněnou (§ 218 odst. 1 písm. b/ o.s.ř.), uzavřel odvolací soud.

Proti usnesení odvolacího soudu podali žalobci (zastoupeni advokátem) včasné dovolání, namítající, že odvolání za ně JUDr. K. podal jako obecný zmocněnec ve smyslu § 27 odst. 1 o.s.ř. Na základě výzvy odvolacího soudu z 30. června 1995 žalobci plnou moc JUDr. K. odvolali (přípisem z 12. července 1995) a v řízení pokračovali bez právního zastoupení. Požadují proto, aby napadené usnesení bylo zrušeno a věc vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

K podání dovolání proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo odvolání odmítnuto podle § 218 odst. 1 písm. b) o.s.ř., je subjektivně (z hlediska procesní újmy, která mu byla tímto rozhodnutím způsobena) oprávněn odvolatel (za nějž odvolací soud pokládal JUDr. K., nikoli žalobce). Má-li ovšem být v mezích dovolacího přezkumu vyřešena otázka, zda odvolateli jsou (také) dovolatelé (žalobci), svědčí subjektivní přípustnost dovolání (ve shodě s vyslovenou tezí) i jim. Objektivní přípustnost dovolání pak zakládá ustanovení § 238a odst. 1 písm. e) o.s.ř. Dovolání je rovněž důvodné.

N e j v y š š í s o u d proto napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Dovolatelé tvrdíce, že při podání odvolání byli řádně zastoupeni, uplatňují způsobilý dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) o.s.ř., jímž lze odvolacímu soudu vytýkat, že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právní posouzení věci.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Z obsahu spisu (srov. č. l. 14) vyplývá, že dne 8. října 1991 žalobci udělili plnou moc k zastupování a činění nezbytných úkonů v řízení "JUDr. O. K., komerčnímu právníkovi." K uvedenému datu zákon č. 209/1990 Sb., o komerčních právnících a právní pomoci jimi poskytované (zrušený ke dni 1. červenci 1996 zákonem č. 85/1996 Sb., o advokacii), v ustanovení § 2 odst. 1 určoval, že komerční právník poskytuje právní pomoc fyzickým a právnickým osobám ve věcech souvisejících s jejich podnikatelskou činností. Podle odstavce 2 téhož ustanovení pak platilo, že komerční právník může poskytovat právní pomoc jen podle tohoto zákona. Tato úprava ovšem - jak rozvedeno níže - nevyučovala aplikaci ustanovení § 27 odst. 1 a 2 o.s.ř. v tehdejší znění, ani ve znění zákona č. 519/1991 Sb., účinného od 1. ledna 1992, jež upravovalo možnost zastoupení účastníka kterýmkoliv občanem způsobilým k právním úkonům (tzv. "obecným zmocněncem").

Podle výkladu podávaného soudní praxí (srov. rozhodnutí uveřejněné pod číslem 18/1992 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a důvody rozhodnutí uveřejněného pod číslem 20/1995 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek) nebylo vyloučeno, aby (při splnění všech omezujících podmínek daných ustanoveními § 27 odst. 1 a 2 o.s.ř. v rozhodném znění) komerční právník mimo rámec vymezený zákonem č. 209/1990 Sb. zastupoval účastníka v konkrétním sporu jako obecný zmocněnec. Meze zastoupení podle § 27 o.s.ř. přitom, vedle povinnosti zmocněnce jednat jediňe osobně (§ 27 odst. 1 o.s.ř.), určoval u ustanovení § 27 odst. 2 o.s.ř., ve znění do 31. prosince 1991, požadavek, že zastoupení nesmí odporovat pravidlům soužití a u téhož ustanovení, ve znění účinném od 1. ledna 1992, požadavek, že zástupce nesmí být zřejmě nezpůsobilý k řádnému zastupování a že nesmí vystupovat v různých věcech opětovně. Zásadní rozdíl oproti postavení komerčních právníků byl i v tom, že obecnému zmocněnci nepřislušela (a ani dnes nepřisluší) odměna za zastupování.

Je-li obecný zmocněnec zřejmě nezpůsobilý k řádnému zastupování nebo vystupuje-li v různých věcech opětovně, vyloučí jej soud z řízení rozhodnutím, kterým vysloví nepřípustnost zastoupení (srov. též rozhodnutí uveřejněné pod č. 43/1994 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek); dokud ovšem takové rozhodnutí není v právní moci, jsou procesní úkony, jež tento zmocněnec učiní jako zástupce účastníka, účinné. Jestliže se odvolací soud těmito zásadami neřídil a odmítl odvolání, které JUDr. K. podal jménem žalobců na základě plné moci z 8. října 1991, je jeho právní posouzení věci nesprávné.

Napadené rozhodnutí je ostatně nesprávné i proto, že ani odvolacím soudem uvažovaný nedostatek průkazu zastoupení (odvíjející se z tvrzené neplatnosti dohody o zastoupení účastníka) neústí v

odmítnutí odvolání jako podaného osobou neoprávněnou (§ 218 odst. 1 písm. b/ o.s.ř.), nýbrž v postup směřující - v intencích §104 odst. 2 o.s.ř.- k odstranění nedostatku podmínky řízení (shodně srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. května 1996, sp. zn. 2 Cdon 137/96, uveřejněný v časopise Soudní judikatura č. 4, ročník 1997, pod číslem 32, jakož i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. prosince 1997, sp. zn. 2 Cdon 495/97, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 5, ročník 1998, pod číslem 40).

Ze shora uvedeného vyplývá, že dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. d) o.s.ř. byl uplatněn právem; Nejvyšší soud proto, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o.s.ř.), napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1, 2 a 5 o.s.ř.).